

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania J. L.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we Wrocławiu
o podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 3
grudnia 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego we
Wrocławiu
z dnia 25 kwietnia 2023 r., sygn. akt III AUa 2214/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

r.g.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 25 kwietnia 2023 r. sygn. akt AUa 2214/21, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w sprawie odwołującej się J. L. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi we Wrocławiu w przedmiocie podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu oddalił apelację odwołującej się J. L. od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 6 października 2021 r., sygnatura akt VIII U 2652/19. Tym samym Sąd Apelacyjny we Wrocławiu utrzymał w całości wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 6 października 2021 r., wydany w sprawie VIII U 2652/19, który w punkcie I oddalił odwołanie J. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych Oddziału we Wrocławiu z 28 grudnia 2018 r. stwierdzającej, że wnioskodawczyni nie podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 lutego 2016 r. oraz w punkcie II zasądził od odwołującej się na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie.

Odwołująca się J. L. zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 25 kwietnia 2023 r. skargą kasacyjną wnosząc o uchylenie wyroku w całości i o przekazanie sprawy w całości do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji (pkt. II); na podstawie art. 98 i n. k.p.c., o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz odwołującej się kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty (pkt III); na podstawie art. 398¹¹ § 1 zd. 2 k.p.c., o rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie (pkt. IV).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołująca się oparła wniosek na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., z uwagi na okoliczność, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania w myśl art. 379 pkt 4 k.p.c., wywołana sytuacją, w której orzekanie w sprawie nastąpiło w składzie jednego sędziego, podczas gdy rozpoznanie sprawy apelacyjnej winno zawsze następować w składzie trzech sędziów.

Skarżąca oparła wniosek na następujących podstawach kasacyjnych: 1) naruszeniu prawa materialnego to jest art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1230), poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na uznaniu, że „uzasadnionym przypadkiem” nie są ważna okoliczność społeczna tudzież niepewność co do stanu prawnego i wynikające z takiego stanu dalsze konsekwencje, podczas gdy „uzasadniony przypadek” obejmuje swoim zakresem wszystkie obiektywnie uzasadnione sytuacje, wykraczające poza zależne od świadomości i woli ubezpieczonego nieopłacenie składki na ubezpieczenie społeczne w terminie; 2) naruszeniu przepisów postępowania, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, prowadząc do nieważności postępowania w myśl art. 379 pkt 4 k.p.c., to jest art. 367 § 3 zd. 1 k.p.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie,

polegające na prowadzeniu rozprawy i orzekaniu w sprawie w składzie jednego sędziego, podczas gdy rozpoznanie cywilnej sprawy apelacyjnej winno zawsze następować w składzie trzech sędziów.

Organ rentowy nie złożył odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do jej przyjęcia do merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądowych w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Skarga kasacyjna stanowi wobec tego nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy nie leży wyłącznie w interesie skarżącego, lecz musi być implikowane istnieniem ważnego interesu publicznego przejawiającym się w potrzebie zapewnienia jednolitej wykładni i stosowania prawa (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Wyłączną podstawą oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania są wymienione we wniosku o jej przyjęcie przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁹ § 1 i § 2 k.p.c.) oraz okoliczności, które Sąd Najwyższy zobowiązany jest brać pod uwagę z urzędu na każdym etapie postępowania (art. 398¹³ § 1 pkt 3 k.p.c.). Należy przy tym zauważyć, że Sąd Najwyższy badając skargę na etapie przedsądu z urzędu bierze pod uwagę nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji.

W niniejszej sprawie odwołująca się jako przesłankę przyjęcia wniosku do rozpoznania podnosi nieważność postępowania, które łączy z wydaniem orzeczenia przez Sąd odwoławczy w składzie jednoosobowym, przedstawiając w tym zakresie szeroką argumentację i orzecznictwo. Przesłanka ta jednak okazała się niewystarczająca do przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozstrzygnięcia zważywszy na datę wydania zaskarżonego wyroku tj. 25 kwietnia 2023 r. Watpliwości przedstawione przez skarżącą zostały bowiem wyjaśnione w uchwale siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, (LEX nr 3523123), której Sąd Najwyższy nadał moc zasady prawnej.

W uchwale III PZP 6/22 Sąd Najwyższy uznał, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego, ukształtowanym na podstawie art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.; dalej ustawa COVID-19), ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Jednakże przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia i wiąże z oceną skutków orzeczeń wydanych po 26 kwietnia 2023 r. w składach jednoosobowych, gdy w świetle Kodeksu postępowania cywilnego w związku z art. 45 Konstytucji RP właściwy był skład kolegialny. Uznanie wszystkich orzeczeń wydanych do dnia 26 kwietnia 2023 r. w składzie, o którym mowa w art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID-19, za dotknięte nieważnością z uwagi na naruszenie prawa strony do sądu wskutek wydania orzeczenia przez sąd orzekający w składzie jednoosobowym, zostało ocenione przez Sąd Najwyższy za niepożądane ze społecznego punktu widzenia. Zmuszałoby bowiem wielu obywateli do ponoszenia kosztów i trudów ponownego rozpoznawania spraw lub powtarzania postępowań już zakończonych niezależnie od tego, czy z perspektywy prawa materialnego rozstrzygnięcie było rzeczywiście wadliwe. Przyjęta w niniejszej uchwale wykładnia wiąże co do oceny środków zaskarżenia wnoszonych od orzeczeń wydanych po podjęciu uchwały. Nie chodzi przy tym o orzeczenia wydane przez Sądy drugiej instancji po godzinie 13.00 dnia 26 kwietnia 2023 r., lecz orzeczenia wydawane od 27 kwietnia 2023 r., zgodnie z ogólną zasadą obliczania biegu terminów (art. 111 § 2 k.c.). Tym samym nie można podzielić stanowiska skarżącej, że zachodzi nieważność postępowania uzasadniająca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[SOP]

[a.ł.]

